

АГУУЕХЭ ОКТЯБРЬСКА СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ РЕВОЛЮЦИИН 30 ЖЭЛЭЙ ОЙ МАНДАХА БОЛТОГОЙ!

БУХЫ ОРОНУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЭЙ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

№ 219 (5371)

пятница

ноябрийн

7

1947 он

ВНП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомий, БМАССР-эй Верховль Советэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Гарномой орган.

Сэн 20 мүнган

Ленинэй туг дор, Сталинай хутэлбэри дор коммунизмын илалта тээшэ, урагшаа!

(ВКП(б)-гэй ЦК-гэй урjалнууднаа.)

АГУУЕХЭ БАЙНДЭР

1917 оной октябрийн 25-да (ноябрийн 7-до) Агууехэ Октябрьска социалистическэ революци болоно байна. Тэрээнхэ хойшо өгсэ 30 жэл гүйсэбэ. Энэ гушан жэлэй тайхамтага оёе манай ороной ажалшад, тэрэной тоодо урган мандабан бурят-монгол арад айхатар ехэ омог баяртайгаар байндэрлэжэ байна.

Октябрьска революци хүн түрэлтэй түүхэдэ үзэгдөөгүй ехэ хубилалтанууды асархан байха юм. Тэдэ хубилалтанууд хэдэ шэнээн аша габыятай байнгын хүн бүдэн өөрингөө Совет ороной, өөрингөө хубини байдал дээрэ харана. Октябрьска революци болбол дэлхэйн зургаанай нэгэн хуби дээрэ капиталистнууд ба помещикуудэй засагыг үгэ хэдэ, бүхн капитализмын унажа халаха абадалда эхи табиһан, хүн түрэлтэй түүхэдэ шэнэ үе—социализмын үе нээһэн байгаа.

Энэ шэнэ социалистическэ залуу обществын жарган мандаха зам дээрэ бага баш бэрхшээлүүд байһан юм. Юб гэхэдэ, бүхн юмын шэнээр, социалистическээр хэхэ хэрэгтэй байгаа. Тэрээнхэ гадна, гадаалын ба дотоодын дайсал советскэ засагта дурегүй, тэрэниие усалхаха наалтай байгаа. Тиньшье Ленин—Сталинай партиин байгуулан Советскэ гүрэн ямаршье бэрхшээлүүдхэ айхагүй, бүхн юмын баатар зоригтойгоор абадан, бата бэхн ба хүсэн түгэдэр, ходо хүгжэн мандажа байдал гүрэн байгаа. Манай ороной гушан жэл соо яважа гаранан замын юу харуулаб гэхэдэ, социалистическэ байгуулалта гэшье капитализмын байгуулалтаһаа булюо хүсэтэй, бүхн талаараа—гүрэнэй зохион байгуулалтын талаар, ажамн ба культурын талаар, сэрэгэй организациин талаар булюо хүсэтэй байһаниин бүхн дэлхэйдэ элти болоо.

Мүнөө советскэ оронойгоо гушан жэл соо тэмсэжэ ба илажа байхадан, социалистическэ обществын барагдашагүй хүсэтэй, бата бэхн байнгын харанабди. Урдан хаанта Росси, тэрэной зах хизаар байһан Бурят-Монгол шэнги нютугууд ямар байгаа һам, ханаад үзэе. Үргэн шитэ ард зон үзэсхэлэн зоболондо, ядуу түлүүр эрхэ сүлөөгүй байдала баригдажа нууаг байхадань хара амлаа харанан хэдэн бүлэг хүнүүд—капиталистнууд ба помещикууд удаа зоние мүлэжэ, бороошолжо, өөрингөө эхэ орон, ардууд тухай бододоггүй. мүнөөнэй байгаа халав түрэл нутагаашье. эд баялгаашье худалдаархиоо хойшоо харахагүй этэгээдүү байгаа. Илгэжэ манай орон 20-дохи зуунай өхиинэ унажа хосорхын аюулда хүрөөр байһан юм.

Иимэ аюулаһа гансал Октябрьска революци абархан байна. Тиньэ халав энэ революцие агууехэ революци, амтан зоние абаргана, бүхн зондо бардам хүхүү байдал, адли тэгшэ эрхэ олгонон революци гэжэ нэрлэдэг ба тэрэ революциингаа түүхэдэ ехэ туйлалтанууды аршалан хамгаалжа, батадан бөхжүүүлэжэ байдал байһабди. Бүхн советскэ ардуудай өбтэй ба эрхэтэй шанга тэмсэлэй ашаар манай орондо дүүрэн коммунистическэ обществын түрүүшын шата болохо социализма ба. Манай орон тон түрүү индустриально-колхозно гүрэн болохо, хүдэмэришэн ба таряашадэй хүсэн түгэдэр социалистическэ гүрэн болохо байна. Манай орон эгээл дүүрэн эрхэ сүлөө, демократи ба ардуудай эбдэрлэгүй эб найрамдалай эрхн жэшөө харуулажа байна. Советскэ Союз болбол бүмбэрэг дэлхэйн тон түрүү гүрэн боложо мандаа, мүнөө хүн түрэлтэй хүгжэлтэ ба бадаралтын тугые дээрэ үргөөд урагшаа гэгээн хайхан коммунизм тээшэ илалта түгсөөр дамбажа ябана.

Энэ дабшалта соо сүлөөтэ советскэ ардуудта, тэдэной ээбхи хэшээл, эбдэршгүй нэгдэл, эрхээр зоригшье харанабди. Тэдэной дунда түмэн жаргалта бурят-монгол арадашье харанабди. Эрхэ сүлөөгөө, эрдэм соолоо агууехэ ород арадай

ахалдугай туһаламжаар далтаһан манай арад хадаа шэнэ байдал байгуулаа, хээшье үзэгдөөгүй хурдан темпээр хүгжэн мандажа байна. Эпээнхэ урда хээшэ, хэдэн ондо Улан-Удын паровоз-бүтээлгэн завод гү, али мяханай-консервна комбинат шэнги томо предприятинууды бурят зон хараа һам? Хээшье хараагүй, харахашье аргагүй байгаа һэн. Гансал Октябрьска революциин ашаар, советскэ засагай ашаар, агууехэ ород арадай туһаламжаар хүгжэлтэ тээшэ бурят зоний нюдэн нэгдэжэ, тэдэнэр мүнэе эгээл ошон юмын эрдэм нургаалай эһоор хэжэ шададаг болоо. Урдань хооһон талаһаа бшье мэдэдэггүй байһан бурят мүнөө өөрингөө гэрэй хажуугаар паровозой гарахы харана. Тэрэной гартань «Нильчын лампочка» носоно, эхэ оронойнай столица—Москва хээрэжэ байна. Тэрэ бүгдые хараха дуулахаһаа байтагай бурят хүн гэшэ мүнөө трактор машинны өөрө жолоодожо, ажалал шэнээр, социалистическэ эһоор хүтэлэжэ байна. Тингээд советскэ засагай үедэ социалистическэ Бурят-Монголой ажаулдэбэрийн 47 дахин, тариалын талмай 173,65 процентээр урганиһинь гайхалтай бэшэ болоо. Тэрээнхэ саана хэдм олон нургуулинууд, болничанууд, клубууд, театрууд ба культурно-гэгээрэлэй газарнууд байгуулагдаа гэшэб! Үшөө арад зонийгоо эрдэм нургуулалтай, культуруна болоньшье ханаад үзэгт! Иимэ хурдан элбэлтэ гэшье капиталистическэ ямаршье ороной ямаршье бага яһанай арад мэдэгүй юм, мэдэхшьегүй байгаа. Иимэ хүгжэлтэ гэшэ ганса манай орондо, Ленин—Сталинай орондо байжа болохо.

Бурят-монгол арад өөрингөө түүхэдэ илалтанууд тухай Агууехэ Сталин багшадаа ингэжэ баяртайгаар бөшөөн байна: «Советскэ засагай үедэ Бурят-Монгол таңидашагүй болоо. Урдань хаанта Росси эгээл гэгэдэнги зах хизаар байһан аал, хүгжэнги ажаулдэбэрийтэй, механизированье томо хүдэе ажахытай ба формороо национальна, улхаараа социалистическэ түрүү культуратай республика болон хүгжөө». Иимэ ургагта Сталинска Конституциин наран доро бадаран халбаржа байгаа бүхн республиканууд ба областнуудта бин байна.

Советскэ хүнүүдэй шэнэ юмэ байгуулажа, хүн түрэлтэниие хүгжээжэ байхадань англо-американска реакционерүүд тэдэ бүгдые хандаргаха, үйдэхээ, шэнэ дай хэхэ гэжэ хашхаралдажа байна. Тэдэ халажа ороһон харин хархис дайсадые ходо хэа сохилһон, Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда илажа гаранан советскэ арад, илажа-арад хадаа бата бэхн эб найрамдалые, арадай демократине хамгаалжа шадаха байһандаа этгэнэ. Советскэ Союз болбол бүхн дэлхэйн ардуудай аюулгүй ба амгалан тайбан байдалай найдамтай түшэг тулгуурин болоо.

Өөрингөө ороной бүхэдэлхэйн-түүхэдэ илалтанууд тухай, тэрэной алдар соло, шэрэ хүндэ тухай хэлэхэдэ, бидэнэр түхын түрүүндэ советскэ ороной амхидхэхи ба зоригшуулын хүсэн тухай бодобди. Тэрэ хүсэн хадаа Октябрьска революциин, тингээд социализмын илалтые хангаһан Агууехэ парти, Ленин—Сталинай парти, большевүүдэй парти гэшэ. ВКП(б) болбол бидэниие улам урагшань, коммунизмын хүсэг илалта тээшэ хүтэлэжэ ябана.

Советскэ хүнүүдэ большевистическэ партиингаа, советскэ правительствынгаа, Агууехэ Сталин багшынгаа удардалга доро урагшаа, шэнэ илалтануудые туйлахын тула дабшажа ябанад. Тинн мүнөөдэр манай ороной ажалшад Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциингаа 30 жэлэй ой байндэрлэжэ байхадан, илгэжэ нөгөн дугаар хэлэе:

—Ленинэй туг дор, Сталинай хутэлбэри доро коммунизмын илалта тээшэ, урагшаа!

ВМАССР-эй искусствын-габыата-ажал-абуулагша Г. Павловай зураг.

Советскэ Союзай Гимн

Сүлөөтэ республикануудай холбоо Мүнхэлэн батахаа Агууехэ Русь. Амангад лэ зоний зоригтор тогтоогдохон Манай хүсэн түгэс Советскэ Союз!

Арадуудай холбооной найдамтай тулгуури, Ариун түрэл Оромнай, алдаршыл! Арадай алтан туг, советскэ нангин туг. Илалтаһаа илалтада хүтэлшыл!

Агууехэ Ленин хэтэмынай зам заагаал, Амангад дундуур алтан наран бадараа, Амангад абуулагша бултыемнай юрөөгөө, Арадаа үнэн ябахаар Сталин нургаа.

Арадуудай жаргалай найдамтай тулгуури, Ариун түрэл Оромнай, алдаршыл! Арадай алтан туг, советскэ нангин туг. Илалтаһаа илалтада хүтэлшыл!

Дайнай дүлэн соогуур армия бэхидхээл, Дайдын бузар дээрмшадые дууһа! Аша гүшынгаа эл байлдаагаар баталаад, Аба ороноо солодонь хүтэлэ!

Арадуудай алдарай найдамтай тулгуури, Ариун түрэл Оромнай, алдаршыл! Арадай алтан туг, советскэ нангин туг. Илалтаһаа илалтада хүтэлшыл!

Хоца НАМСАРАЕВ

Манай түүхэдэ гушан жэл

Харыт, тэрэ суута Октябрийн гэрэл, Гушан дабхар алтан үрэдэ татанал, Харыт, тэрэ солото арадай соёл, Гушан дабхар эрдэмэй толо татанал, Харыт, тэрэ дуута баатар ажал, Гушан дабхар илалтын туяа татанал.

Аша габыаа түгэлдэр ороной багша, Агууехэ Ленин тэрэни заагаа һэн, Алдар баяр түгэлдэр манай багша, Агууехэ Сталин тэрэни даагаа һэн.

Харыт, энэ манай мэргэн жаргал Гушан үндэр илалтын заяа бадаруулаал, Харыт, энэ манай эсэн тэмсэл, Гушан үндэр түүхын дабаа дабуулаал, Харыт, энэ манай уран хуулал, Гушан жэлэй ойн байр мандуулаал.

Бултанай манай алтан эрхэ сүлөөе, Буналгаа ехэтэ Октябрь батаар олоо һэн, Бодожо зорихо тэмсэлэй гүнзгы мүнөөе, Булад зоригто большевүүд бэхээр үгөө һэн.

Дуулыт, манай хайхан бэлэг дууеймнай, Дуулим баян эсэгэ ороноо эздэлүүлэл, Дуулыт, манай долгито гүнзгы сууеймнай Доруон омог дура ханалаа наратуулаал, Дуулыт, манай мүнхэ алдар солымнай, Дошхон шэрүүн дайсаһаа сохин тэшхүүлэл.

Соғ набхаланта социализм байдал бадараал, Суута Совет засаг тээрни хүтэлөөл, Суртаал эрдэмэй алтан наран ялараал, Соелто ород арад тэрэни асараал.

Уншыт, уран шүлэгтэ большевин зохиолоо, Уужам тунгалар СССР ороноо дууланал, Уншыт, удах ехэтэ булад түүхээе, Улаан ехэ Октябрия удхалан хэлэнэл, Уншыт одон гэрэлтэ Конституция

Олон арадай эрхэ сүлөө хүгжөөнэл.

Колхоз артель хурдан түргээр ургаал, Коммунизмын гэрэлтэ замаар зорөөл, Завод фабрика замын түмээр таблал, Заяанайн мүнхэ суранзан одо шудхаал.

Октябрьска Революциин 30 жэлэй ойдо зорюулагданан баярай заседалинууд

Үсөгдөлөр, ноябрийн 6-да, гүрэнэй Бурят-Монголой Лениной орденто хүгжэмтэ-драмн театр соо Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин 30 жэлэй ойдо зорюулагданан республиканска, городской партиин, советскэ ба олонийтын организациинуудай хамтарһан баярай заседали, гороной ажаулдэбэрийн предприятинуудай түрүү стахановецүүд, наука ба искусствонуудай, мүн Советскэ Армиин олон тооной түлөөлөгчидэй хабаадалгатайгаар болобо.

Баярай заседанида байсалтаһай угаа хэхэ дөлжөлтөйгээр тус заседаниин хүдэлдэлэй президиумта ВКП(б)-гэй Центральна Комитетэй Политбюрогой гөшүүк, агууехэ Носиф Виссарионович Сталин түрүүтэй һунгаданан байна.

«Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин 30 жэлэй ой» гөвөн дэлгэрэгтэ ба удаа ехэтэй галдхэ ВКП(б)-гэй

Областной болон Улан-Удын городской Комитетуудай секретарь нүхэр А. В. Кудряшев хэбэ.

Арадуудай Агууехэ вождь—советскэ арадые нөгэ илалтаһаа нүгөө илалтада зоригшуулан хүтэлберишлэшэ нүхэр Носиф Виссарионович Сталинда амаршалгын бөшгөр республинын бүхн ажалшадэй зүгһөө заседанида байсалтаһай айхатар ехэ дөлжөлтөйгөөр баталагдан абтаба.

Нүүдээрн, гүрэнэй Бурят-Монголой Лениной орденто хүгжэмтэ-драмн ба ород драмн театруудай эрхим артистнуудай хабаадалгатайгаар уранбайханай концерт болоо.

Баярай заседанинууд республикын бүхн аймагай центруудто, колхоз, совхоз, МТС-үүдтэ олон тооной ажалшад хабалалгатайгаар болобо гэжэ манай корреспондентүүд ба хүдөөбашагшад мэдэгэбэ.

Октябрийн ойдо бэлэгүүд

Агууехэ советскэ арадай ажахын элшье халбари дээрэ амжалтанууды гүйлан Октябрьска социалистическэ революциин 30 жэлэй ойе тэмдэглэжэ байна.

Ажаулдэбэриде

«Днепровакпромстрой» трестын барилгашад ба монтажнууд, Б. Либнехтын нөрэмжэтэ Днепропетровско заводой металлургнуу Б. Либнехтын нөрэмжэтэ металлургическа заводой колесопрокатна цехые нөргөөн бодохоо тухай даалгариинетгай дүүргэбди гэжэ СССР-эй Министруудэй Советэй түрүүлэгшэ нүхэр Сталина рапортовалба.

Түмэрхаргын вагонуудай сула буладнаа шудхадан мөөрнүүдые хэхэ орон соомнай эгээл томо пех 1947 оной октябрийн 20-да ашагалгада оруулагдаба.

Сэрэгэй ба уран-сэрэгэй предприятинууды барилгын министрствын 10—военинженерной болон Сталинай нөрэмжэтэ «Ростсельмашай» барилгашад ба монтажнууд хадаа хүдөөажахын машино-бүтээлгын гигант—«Ростсельмаш» заводой түрүүшын элжээнэй цехүүдэй комплекс нөргөөн бодоогдох. Советскэ Союзай хүдэлжэ байгаа предприятинуудай эргэдэ оруулагдаба гэжэ нүхэр Сталина рапортовалба. Барилгашад болбол 1947 оной барилгын монтажна хүдэмөрнин жэлэй программые болзорноонь урда октябрийн 25-да дүүргэбэ.

Октябрийн 28-да Кипиневай ажаулдэбэри жэлдэнгэ түсөбье 101,6 процент дүүргэбэ. Гогодой предприятинууд 1946 онойхиноо 33 процентээр үзүү продукция үгэбэ.

Завказска металлургическа завод дээрэ томо предприятие—ремонтно-нөргөөн бодоолгын блок ашагалгада оруулагдаба. Эжээнэй гансахан до фасонно-шухалгын цехэй байрань 12,5 мянган дүрбөжөн метр талмай эзэлэ.

БМАССР-эй Министруудэй Совет ба ВКП(б)-гэй Обкомой бюро болбол БМАССР-эй нотагай ажаулдэбэрийн предприятинуудай хоорондои Октябрийн урда тээхи социалистическэ мурасомонь «Металлошпротреб» заводой коллективные илаба гэжэ тоолохо, энэ заводто БМАССР-эй Министруудэй Советэй ба партиин Обкомой дамжуулгын Улаан тугые болон мүнган шан баруулаха гэжэ тогтообо.

Хүдөө ажахыда

Манай республикын хүдөө ажахын хүдэмэришлэгшэ тариа туйалгынгаа гүрэнэй түсөбье 108,4 процент дүүргэбди гэжэ нүхэр Сталинда октябрийн 11-дэ рапортовалхааа Агууехэ Октябрийн 30-жэлэй ой болтор түсөбһөө гадуур үшөө 600.000-һаа доошо бөлшэ пууд тараяе туйлахабди гөвөн уялга абһан байгаа. Энэ уялгага үсэгдэр нэрэй түрүтэйгээр дүүргэбди.

Гална болорин 5-най мэдэгээр нөхөндө жэлэй ноябрийн 5-һаа 14.131 центнер нооһо, 32.203 гектолитр һү, 143 центнер нооһо, 143 мянган үнлөө, 200 центнер брынэе үзүү туйлагдаба.

Куйбышевскэ, Семипалатинскэ областнууд, Узбекистанай Ташкентскэ област, Карао-Финскэ ССР-эй ажалшад тариа ба бусад хүдөөажахын пролуктууды гүрөндэ туйлаха талаар жэлэйгөө түсөбье дүүргэбэ ба үзүүлэн дүүргэбди гэжэ нүхэр Сталина рапортовалба.

ФРУНЗЕ, (ТАСС). Магажагай тазгаар киргизскэ научно-шөнжөөлгын институудай экспериментальна фермын свекловичнигүүд 7,5 гектар талмай дээрэ гектар бүрийн 1376 центнер сахарна свекло ургуулаха хуряжа абаба.

Наука, культура ба искусствода

Оронойнай олон гороудта хизаары шөнжөөлхэ музейнүүдтэ ба выставонүүдтэ шөнэ табатуу нэгдэе. Энэ табатуу болбо революциноно собатынуудта, большевистска партиин болон советскэ гүрэнэй гайхамшаг ажал-абуулагшадта зорюулагданан байна.

Бурят-Монголой Гүрэнэй Лениной Орденто хүгжэмтэ драмн театр байндэр соогуур В. Мураделин «Агууехэ хани барисаан» гэжэ оперо ба «Кремлевске Куранты» гэжэ П. Погодиной драматическа зүжэме түрүүшынхэе табха байна. Советскэ ардуудай вождьнор Ленин ба Сталинай образудые харуулаха ябалал хадаа театрын коллективнэй творческэ ехээн амжалта мүн.

